

HART VAN DE STAD KRANT

Een uitgave van de Vereniging
voor de Pieters- & Academiewijk
en Levendaal-West

Inhoud:

Voegwerk geveld; Verslag Algemene Ledenvergadering: Jubileum
wijkvereniging, Vinger aan de pols; Aalmarkt

Redactie:

Carlo van Praag
Ineke Stoop

nummer 98

juni 2001

oplage 2.600

Burgemeester Postma bereidt zich voor
op de kunstroute (foto Ruud Breedveld)

Ten geleide

Met enige trots kijken we in dit nummer terug op het jubileumfeest rond het 25-jarig bestaan van de vereniging. U vindt een korte impressie van de festiviteiten en uitgebreide verslagen van de wandeling onder leiding van architect Fons Verheijen langs nieuwbouw in onze oude wijk. Voor een verslag van de 'steenlegging' waarmee het feest opende, speelden wij leentjebuurt bij het Leidsch Dagblad. Wij maken van de gelegenheid gebruik om de kunstenaarsvereniging Ars Aemula Naturae hartelijk dank te zeggen voor de belangeloze terbeschikkingstelling van haar ruimte voor onze receptie en het organisatiecomité voor het vele werk, een gedenkwaardige dag en een geslaagd jubileum.

Gelukkig zijn wij door alle beslommeringen niet al te veel op de ontwikkelingen achter geraakt. De wijk is wat bomen en heesters armer geworden. Enige verontrusting over het gemeentelijk groenbeleid klinkt door in onze vaste rubriek 'Vinger aan de pols'. Daarnaast komt ook de Aalmarkt ter sprake. Verder in deze krant een reactie van een van de leden op een artikel in ons decembernummer. Kees Walle valt Hans van Gelderen bij waar het gaat om deugdelijk voegwerk.

Tot slot het verslag van een levendige ALV op 17 mei. Leden van de vereniging die hun contributie betaald hebben: bedankt! Hebt u nog niet betaald: het kan nog! En bent u nog geen lid: vul dan gauw de bon op de achterpagina in!

Nogmaals welvoeglijk

De brief van dhr. H.D. van Gelderen in de decembereditie van de *Hart van de Stadkrant* is mij uit het hart gegrepen. Als wijkbewoners maken wij ons wel druk over allerlei aspecten van onze woonomgeving, maar over kwaliteit, goede smaak en vakmanschap wordt minder gesproken. Wat dat betreft verdient de wijkvereniging een pluim voor de succesvolle wijze waarop ze de herbestration van de omgeving van de Pieterskerk heeft aangekaart. Om dezelfde reden is het goed dat aandacht wordt geschonken aan gevelrestauraties.

Inderdaad gaat het er om dat bij het opnieuw voegen van 18e-eeuwse gevels de steen weliswaar diep, maar in de hoogte en breedte zo dun mogelijk wordt uitgeslepen. Vaak is dat helaas niet meer mogelijk vanwege eerder ondeskundig uitgevoerd voegwerk. Maar dan is een goede vakman nog in staat op de specie zo aan te brengen dat het optisch resultaat een dunne (knip)voeg is. Wanneer dit niet het geval is en de voeg is te breed, zal het resultaat zijn dat niet de steen, maar het nieuwe metselwerk de gevel gaat domineren, zeker wanneer de voeg in witte specie wordt aangebracht. Daarvan kent zelfs het monumentale Rapenburg enkele droevige voorbeelden. Het is nog erger wanneer de aannemer met te slappe specie werkt of doorwerkt tijdens zware regenval en in dat geval wordt de gevel echt verziekt.

Het is mij recent opgevallen dat de gemeente weinig rekening houdt met het vakmanschap van de betrokken aannemers. Zo werd mij bij de gevelrestauratie van mijn pand te verstaan gegeven dat de voeg niet te wit mocht zijn. Maar de ambtenaar van Monumentenzorg zag daarbij over het hoofd dat het voegwerk in de 18e en 19e eeuw altijd spierwit was omdat, zoals Van Gelderen terecht opmerkt, de specie voor het grootste deel uit kalk bestond. Maar over de voegbreedte rept hij met geen woord! En daar gaat het nu juist om. Er zijn echter maar weinig bedrijven die op dat punt over voldoende deskundigheid en vakmanschap beschikken. Het heeft ook te maken met de prijs van uit te voeren gevelrestauraties, want aannemers die het niet zo nauw nemen kunnen het zich veroorloven om een lagere aanneemsom te berekenen. Daarom zou de gemeente er goed aan doen om eisen te stellen door bijvoorbeeld een keurmerk in te stellen. Dat heeft als voordeel dat eigenaar/bewoners in ieder geval weten welke aannemers op grond van hun vakmanschap als deskundig kunnen worden beschouwd. Het lijkt mij de beste manier om de beunhazerij (die in de bouwwereld, vooral in een overspannen economie, welig tiert) een halt toe te roepen. In dat verband zou de wijkvereniging er goed aan doen om zich, eventueel met andere bewonersorganisaties in de binnenstad, sterkte maken voor zo'n keurmerk.

Kees Walle

Deel feestcommissie en enkele bestuursleden bereiden zich voor op het leggen van de steen (foto Marjanne Simons)

Notulen van de Algemene Ledenvergadering van 17 mei 2001

1. Opening en vaststelling agenda

Hans Slot heet een ieder van harte welkom in de Faculty Club aan het Rapenburg. In totaal zijn een kleine 25 leden aanwezig op de ALV. Hans Slot zegt toe dat de volgende ALV bij voorkeur zal plaatsvinden in Levendaal-West omdat dit deel van de wijk voor wat betreft ALV's een wat ondergeschoven kindje is.

2. Mededeling en ingekomen stukken

Er zijn geen ingekomen stukken. Oud-voorzitter Van Crujssen meldt dat de heer Kees Walle aanwezig zou zijn op de ALV, maar tenslotte toch verhinderd bleek. Het artikel dat de heer Walle in reactie op Van Gelderens stuk over voegwerk heeft ingezonden, zal in de komende wijkkrant verschijnen.

De heer Walle had ook suggesties voor het schoonmaken en schoonhouden van de wijk. Er zou een subsidie zijn voor zogenaamde 'Opzoomeracties'. Dit zullen we nagaan.

3. Notulen vorige vergadering

De notulen van de vorige Algemene Ledenvergadering van 12 april 2000 worden zonder opmerkingen aangenomen. Het verslag is gepubliceerd in de wijkkrant van juni 2000.

4. Jaarverslag

Bestuurssamenstelling

Op 1 januari 2000 was het bestuur van de vereniging als volgt samengesteld:

Hans Slot	voorzitter
Ineke Stoop	secretaris
Mark Meelker	penningmeester
Carlo van Praag	bestuurslid en redacteur Hart van de Stadkrant
Franceline Hendrikse-Pompe	bestuurslid
Jessica de Lannoy	bestuurslid

Tijdens de ALV in april 2000 trad Jessica de Lannoy af. Zij werd opgevolgd door Arjan Bosman.

Leden

Het ledental van de vereniging ontwikkelt zich gunstig (zie onderstaande tabel). Een overzicht van de verdeling van de leden over de wijk staat op de volgende pagina.

jaar	leden	% groei
1997	175	
1998	186	6
1999	204	10
2000	213	4
2001	249	17

Hart van de Stad krant

De Hart van de Stad krant is in 2000 vier keer uitgekomen. De oplage bedraagt 2.600 exemplaren. De krant bevat advertenties van 12 betalende adverteerders en, als de ruimte dat toelaat, 2 advertenties van bedrijven die de vereniging praktisch hulp verlenen of hebben verleend.

De aanwezige leden stellen de krant bijzonder op prijs. Carlo van Praag zal proberen de bezorging te verbeteren en roept de leden op stukken te schrijven voor de krant. De inzenders hebben veel vrijheid wat betreft het onderwerp, zo lang het stuk maar betrokken is op de wijk of op de binnenstad. Mevrouw Plevier merkt op dat zij lid is van de stedenband Leiden-Oxford. Ook daarover is een artikel welkom. Uit de immer stijgende oplaag van de krant blijkt dat de woonfunctie van de binnenstad weer toeneemt. Dat is een goede ontwikkeling. Van Crujssen vraagt of de subsidie die de wijkvereniging ontvangt afhankelijk is van het aantal bewoners van de wijk. Dat is inderdaad het geval. Ter gelegenheid van het jubileum werd een aflevering van de krant in kleur uitgebracht. De aanwezigen vinden voor de normale editie zwart-wit overigens prima.

Naar aanleiding van de bezorging van de krant wordt geconstateerd dat de bezorging van het Leids Nieuwsblad te wensen overlaat. Volgens mw. Hendrikse-Pompe zijn hiervoor speciale klachtenformulieren op te halen bij het gemeentehuis. Het bestuur zal echter de gemeente nog eens attenderen op deze misstand.

Leden per straat		Voorjaar 2001			
Rapenburg	34	Bakkersteeg	3	Arsenaa lstraat	1
Langebrug	13	Bethan iënhof	3	Beg iñhof	1
Pieterskerkhof	13	Boisotkade	3	Doe lengracht	1
Jan van Houstkade	11	Diefsteeg	3	Doezastraat	1
Remb randtstraat	8	Gerrecht	3	Eva van Hoogeveenshof	1
Vliet	8	Herensteeg	3	Gekroonde Liefdepoort	1
Garenmarkt	7	Lokhorststraat	3	Heilige Geesthofje	1
Hoefstraat	7	Molensteeg	3	Jean Pes iñshof	1
Raams teeg	7	Oude Varken markt	3	Jeruzale mshof	1
Kloksteeg	6	Steenschuur	3	Kete lboersteeg	1
Pieterskerkgracht	6	Zonneveldstraat	3	P.G. Speckhof	1
Aalmarkt	5	5e Binnenvestgracht	2	Pelgri mspoor t	1
Breestraat	5	Boo mm arkt	2	Pes iñhof	1
Galgewater	5	Commande rijpoort	2	Pieterskerkchoorsteeg	1
Groenhazengracht	5	Korevaarstraat	2	Salomonsteeg	1
Nieuwsteeg	5	Kort Rapenburg	2	Schoo lsteeg	1
Doe lensteeg	4	Nee ltje van Zuytbrouckhof	2	Sebas tiaansdoelen	1
Kaiserstraat	4	Ruime Consciëntiestraat	2	St. Jacobsgracht	1
Kolfmakesteeg	4	Scheep makerssteeg	2	Sterrenwacht	1
Papengracht	4	Weddesteeg	2	Zusterhof	1
Pieterskerkstraat	4			uitwijk	13

Bijeenkomsten

Op 27 mei organiseerde de vereniging een drukbezochte excursie door de Pieterskerk. Twee rondleidingen, door dakgoten en tussen de knaagkevers gaven de bewoners de kans achter de schermen te kijken. De rondleidingen werden voorafgegaan door een lezing van Ton Boon en gevolgd door een geanimeerde borrel. In de wijkkrant van juni 2000 is uitgebreid verslag gedaan van de excursie.

Ton Huiskens van de Stichting Werken aan de Stad was gastspreker op de najaarsbijeenkomst van de wijkvereniging in de Hortus op 8 november 2000. Hij schetste een beeld van de ideale wijkorganisatie, met aandacht voor verschillende typen organisaties, de relatie met de gemeente en de mogelijkheden die actieve bewoners hebben als producent en consument van leefbaarheid en woonkwaliteit. Enkele tientallen wijkbewoners waren, ondanks het voetbal op de tv en de gestage regen op straat, naar de Hortus getogen en zij werden niet teleurgesteld. Een verslag staat in de wijkkrant van december 2000.

De bijeenkomsten worden door de leden op prijs gesteld en het bestuur kan doorgaan met het organiseren van dergelijke activiteiten.

Aandachtsgebieden

a. Evenementenbeleid

Het jaar 2000 stond in het teken van het bezoek van de Koningin en haar gevolg aan haar voormalige studiestad Leiden. Aanvankelijk bestond veel weerstand tegen de maatregelen die waren genomen om de veiligheid van de Koningin te waarborgen. Die maatregelen bestonden met name uit de beperkte bezoek-mogelijkheden van bekenden, het uitreiken van pasjes aan bewoners, etc. Achteraf bleek dat de maatregelen niet geheel waterdicht waren (een journalist van het Leidsch Dagblad kon ongehinderd doorlopen van de ene naar de andere zone) en dat de aantallen bezoekers meevielen (of tegenvielen). Uiteindelijk is alles ordentelijk verlopen.

Op 13 september 2000 werd in een raadscommissie het evenementenbeleid van april 1999 tot april 2000 geëvalueerd en werden enkele (positieve) wijzigingen voorgesteld. In de nota wordt de mogelijkheid geopperd dat ondernemers in de toekomst mogelijk zelf voor handhaving van de geluidsnormen zouden zorg dragen. Zij zouden dan geluidsmeters kunnen huren van de gemeente. Dit lijkt het bestuur geen goed idee.

De bewoners klagen op dit moment nauwelijks over geluidsoverlast. Mochten er problemen zijn, dan is daarvoor de klachtentelefoon. (071 566 16 00). Dit nummer is 24 uur per dag bereikbaar en uw klachten worden genoteerd en uiteindelijk besproken in de Gemeenteraad. Naar verluid zouden klachten ingediend bij de politie niet geregistreerd worden omdat het vaak om anonieme klachten gaat. Heeft u geklaagd bij de klachtentelefoon, laat dat ons dan weten. Daar worden meldingen bijgehouden. Klagen kan eventueel ook anoniem.

Tussendoor wordt opgemerkt dat als gevolg van Werfpop het mozaïek, dat een van de voorgaande besturen aan de gemeente heeft aangeboden bij het vorige lustrum, compleet vertrappt wordt. Vervolgens gebeurt er niets meer mee tot het volgende seizoen. Of het bestuur dit onder de aandacht van de gemeente wil brengen. Tevens wordt opgemerkt dat het Van der Werfpark eigenlijk geen park meer mag heten. Veel struiken en bomen zijn gesnoeid. Daarbij wordt aandacht gevraagd aan de (on)veiligheid in het park. De politie heeft enige tijd geleden weer een veegactie gehouden om alcoholisten, druggebruikers en dealers uit het park te verdrijven. Dat is gelukt. De overlast heeft wel de neiging zich te verplaatsen naar elders in de wijk. In ieder geval zal in een van de komende nummers van de Hart van de Stadkrant een stuk worden geschreven over het Van der Werfpark.

b. Verkeer en parkeren

Het uitgangspunt van het bestuur is ongewijzigd. Een autoluwe binnenstad, toegankelijk voor de bewoners. Verheugend is dat het nu mogelijk is voor bezoekers een parkeerparkeertje aan te vragen. Ook de afsluiting van de binnenstad voor vrachtauto's boven de 7,5 ton draagt bij aan een vermindering van overlast.

In het Aalmarktplan is een parkeergarage opgenomen. Het motief hiervoor was met name de komst van Albert Heijn. Zoals de zaken er nu voor staan, gaat dat niet door, waardoor de noodzaak van een parkeergarage in het centrum kleiner wordt. De voorkeur van het bestuur gaat uit naar een aantal grote parkeerplaatsen aan de rand van het centrum en goede verbindingen naar het centrum. De vereniging heeft in een brief aan B&W haar verwondering uitgesproken over het gemak waarmee sommige fracties of personen tegen de Boommarktgarage zijn, wel voor het Aalmarktproject, terwijl anderen weer beredeneren dat een Boommarktgarage een basisvoorwaarde is voor de realisatie van het Aalmarktproject.

De gemeente is druk doende met onderzoek naar de verkeersstromen en de parkeerdruk in Leiden. Nadat Goudappel Coffeng in 2000 een aantal ideeën had geopperd is nu de beurt aan Witteveen en Bos om een verkeerscirculatieplan op te stellen. De gemeente heeft vrij negatief gereageerd op het rapport van Goudappel. Dit betrof met name het plan om achter het Belastingkantoor om een weg aan te leggen richting Haagweg en Witte Singel. Daarnaast hadden zij het voorstel om op het Noordeinde wederom eenrichtingsverkeer in te stellen. Op dit moment is Witteveen en Bos bezig met een verkeerscirculatieplan. Ook op het gebied van de parkeerdruk in de gemeente Leiden wordt onderzoek verricht. De uitkomsten daarvan zijn nog niet bekend. Onlangs is hierover overleg gepleegd tussen de verschillende belangengroepen.

Sommige aanwezigen hebben de indruk dat steeds meer bewoners met steeds minder parkeerplaatsen moeten toekomen. De heer Van Veen legt uit dat het aantal bewonersplaatsen de laatste jaren gelijk is gebleven en het aantal bewonersvergunningen eveneens. Omdat er echter wel steeds meer gegadigden zijn (meer woningen, meer auto's per woning) bestaat er tegenwoordig een wachtlijst voor vergunningen. Het is wel zo dat, in het bijzonder in de avonduren, veel foutparkeerders zijn die op bewonersplaatsen staan. De wijkvereniging zal nagaan of er geen uitbreiding van het aantal bewonersplaatsen mogelijk is, bij voorbeeld in parkeergarages of op andere grote lokaties.

Andere aanwezigen constateren dat er onaangekondigd nieuwe verkeersmaatregelen worden genomen, bij voorbeeld het leggen van een drem-

**Nederlandsche
Uitgeversmaatschappij B.V.**

Wij verzorgen:

- Uitgave van boeken en tijdschriften
  - DTP en lay-out
- Offset druk, verzamelen en binden in eigen beheer
  - Advertentiebewerking
- Exploitatie en distributie van periodieken voor verenigingen
  - Losbladige uitgaven
- Beheer van abonnementsbestanden

Aalmarkt 11 **Tel: 071 - 514 37 47**
2311 EC Leiden **Fax: 071 - 513 36 29**
E-mail: info@numij.nl **Internet: www.numij.nl**

pel in de Rembrandtstraat. Van Veen licht toe, dat er een algemeen beleid is om de snelheid in de binnenstad terug te dringen tot maximaal 30 km per uur. Drempels zijn daarbij een hulpmiddel. Een aantal maatregelen is echter ook genomen vanwege de nieuwe voorrangsregels. Aan de kop van een aantal straten worden drempels gelegd om te voorkomen dat automobilisten vergeten voorrang te verlenen aan van rechts komende fietsers.

c. Horeca

Het afgelopen jaar is op het gebied van de Horeca redelijk rustig geweest. Enige mate van overlast (parkeeroverlast, alcoholgebruik op straat, urineren in het openbaar) blijft een punt van (blijvende?) zorg. In de structuurnota horeca die in het voorafgaande jaar werd afgerond is gelukkig aangegeven dat in met name de historische delen van de binnenstad uitbreiding van horeca niet wenselijk is. De integrale beleidsnota horeca is nog steeds niet verschenen.

In het algemeen blijft het van groot belang dat bewoners kritisch de ontwikkelingen volgen en indien nodig hun bedenkingen kenbaar maken. Helaas moeten we soms constateren dat bewoners 'moe' worden weer hun bezwaren kenbaar te maken. Echter, waakzaamheid blijft geboden, in het bijzonder op het terrein van de horeca. Bepaalde ontwikkelingen kunnen immers snel een andere kant op gaan. In het afgelopen jaar hebben we kunnen zien hoe het veranderen van het karakter van een horeca gelegenheid bepalend kan zijn voor de toename of afname van de overlast.

De heer Van Crujisen vraagt of er een limiet is aan het aantal horecavestigingen in bij voorbeeld de Pieterswijk. In de loop der jaren is daar steeds meer horeca gekomen. Het aantal vestigingen is echter wel degenlijk gelimiteerd. In de Structuur-

nota horeca wordt per gebied de gewenste ontwikkeling geschetst en het ligt niet in de bedoeling dat de Pieterswijk zwaarder wordt belast.

Luidruchtige, onaangekondigde recitals van levensliederen in Beavers leiden tot overlast in de buurt. De voorzitter antwoordt dat onaangekondigde evenementen absoluut niet in de haak zijn. Evenementen zijn vergunningsplichtig en moeten op de evenementenkalender zijn opgenomen.

d. Bouwen en wonen

Over het algemeen kan men zeggen dat in 2000 de woonfunctie van onze wijken is versterkt: er is zo her en der bedrijfsruimte omgevormd tot woonruimte. Om slechts twee voorbeelden te noemen: een garage werd drie woningen (Jacobsgracht), een notariskantoor met woning werd vijf appartementen (Rapenburg). Ook in de Hortus is veel gebouwd. De grote kas, ontworpen door architect Henket, is in april geopend. De Libanonceder is verscheidene keren verhuisd en staat nu op zijn definitieve plek. Het voorplein is opnieuw ingericht.

Verder was er veel planmakerij. De oude instrumentenmakersschool op de hoek Rapenburg/ Nieuwsteeg zou door architect Veldman worden verbouwd tot kantoor en appartementen. Uiteindelijk is dit plan niet doorgegaan en zoekt de eigenaar een andere architect. Voor de panden van het Hoogheemraadschap tussen Langebrug, Pieterskerkgracht en Berkendaalstraatje is een plan voor appartementen gemaakt. In de voormalige school op de Garenmarkt (1b) werden door een projectontwikkelaar 30 appartementen gepland: het pand zal de naam 't Kruytschip dragen. Het Kamerlingh Onnes complex werd bestemd voor de rechtenfaculteit en er werden ingrijpende plannen gepresenteerd. Van de voormalige universiteitsmensa in de Kaiserstraat werd een studentencentrum gemaakt.

De heer Thomas van Praag is bijzonder teleurgesteld dat een aantal heesters en bomen bij het Kamerlingh Onnes zal verdwijnen om niet, zoals de gemeente schriftelijk had toegezegd, elders terug te keren. De omwonenden zijn over deze koerswijziging niet ingelicht. Twee van hen hebben inmiddels in allerijl bezwaarschriften ingediend.

Mevrouw Hendrikse-Pompe deelt mee dat er wel een inspraakavond voor bewoners is geweest waarop de gemeente haar plannen bekend heeft

gemaakt. De bomen moeten wijken voor de bouw van een fietsenstalling en zijn om technische redenen niet allemaal verplaatsbaar. Die fietsenstalling is in het belang van de omwonenden, omdat die anders veel hinder zullen ondervinden van de fietsen van studenten. De wijkvereniging is echter ook niet gelukkig met de verdwijning van het groen en zal zich hierover tot de gemeente wenden. Het bezwaar tegen verleende kapvergunningen heeft overigens geen opschortende werking. Die kan alleen via de rechter worden bedongen.

Over de instrumentenmakersschool is momenteel nog niets bekend. Het ontwerp van Veldman is afgeblazen.

Tenslotte blijken de Zijlbedrijven na klachten bijzonder voortvarend graffiti te verwijderen. Een aanrader!

e. Aalmarkt

Het grootste project binnen ons gebied was natuurlijk ook afgelopen jaar het Aalmarktproject. Het grote bouwhistorisch onderzoek van Dröge en een verkeerstechnisch onderzoek werden gepresenteerd, verder lekte een schetsplan uit van architectenbureau PRO in opdracht van de projectontwikkelaar MAB. Dit laatste plan riep heftige reacties op. Uit het verkeerstechnisch onderzoek bleek hoe zwaar de binnenstad nu al belast wordt met verkeer. En het forse rapport-Dröge moest nog uitgebreid worden met extra onderzoeken die in 2001 worden gepresenteerd. Op 1 september was er een excursie van MAB naar Breda, waar deze projectontwikkelaar het winkelcentrum *De Barones* heeft gerealiseerd, en *De Resident* in Den Haag, waar zeer gerenommeerde internationale architecten een geweldige woon- en kantorenwijk maken, in eerste instantie zonder MAB, maar daarna

wel onder die vleugels. De behandeling van een Planconcept is uitgesteld tot na de zomervakantie. Het stadsvernieuwingsstructuurplan dat de gemeente een voorkeursrecht verschaft, kan na expiratie worden verlengd.

De Stichting Aalmarkt e.o. en de groep Macht-wacht, twee organisaties die zich inzetten voor het behoud van het gebied, zullen trachten een aantal panden op de gemeentelijke en rijksmonumentenlijsten te krijgen. Die panden zijn dan vooralsnog beschermd. (zie ook www.aalmarkt.org)

f. Veiligheid

Vanwege het beleid van de gemeente om coffeeshops alleen binnen de singels toe te staan wilde de coffeeshop van de Herenstraat verhuizen naar de Doezastraat. Winkeliers, twee basisscholen en de wijkvereniging maakten hiertegen bezwaar. Burgemeester Postma maakte duidelijk dat zo dicht bij scholen geen coffeeshop mocht komen. Eind augustus kreeg de eigenaar van coffeeshop Leidse Plein tijdens het buurtfeest de Gouden Straatveger omdat hij zo netjes is.

Een aantal maanden lang heeft de politie extra toezicht gehouden in het Van der Werfpark. Bij de evaluatie vroeg de politie meer bevoegdheden om het park veiliger te maken. De overlast van alcoholisten en druggebruikers in het Van der Werfpark is door een politiecampagne teruggedrongen.

g. Overig

Zoals gebruikelijk heeft de vereniging in 2000 veelvuldig overlegd met zusterverenigingen uit de Leidse binnenstad en met vertegenwoordigers van de gemeente. Daarnaast is veel tijd besteed aan de voorbereiding van het jubileumfeest. Een feestcommissie, waarin het bestuur participeert, heeft in navolging van wensen van de ALV's van de afgelopen jaren gekozen voor een grootse aanpak.

5. Financiën

Het begrote tekort van f2.375,00 is in 2000 iets kleiner uitgevallen dan verwacht: het eindsaldo bedroeg minus f 1.177,68. Dit tekort wordt gedekt uit het eigen vermogen. De Begroting 2001 toont een negatief saldo. Zoals met de Gemeente Leiden was overeengekomen zal dit tekort voor een groot deel worden gefinancierd uit het vermogen van de vereniging dat dan per 31.12.2001 zal zijn gezakt tot rond het nulpunt afhankelijk van de werkelijke kosten van de Lustrumviering en van de uit-

RIJSTTAFELN IN
INDONESISCH RESTAURANT

ANAK BANDUNG

Wellicht de lekkerste rijsttafel

Dagelijks geopend van 17.00 -23.00 uur.
GARENMARKT 24A, 2311 PJ LEIDEN
TELEFOON 071-512 53 03

eindelijke toewijzing van een extra subsidie voor het Lustrum die aan de Gemeente is gevraagd. De kascommissie bestaande uit de heren Breedveld en Gerritsen heeft de jaarrekening 2000 goedgekeurd. Beide leden zijn bereid ook voor het jaar 2001 als kascommissie op te treden.

De contributie is 25 jaar hetzelfde gebleven en het bestuur acht de tijd rijp voor een verhoging met ingang van 2002. De vergadering stemt hiermee in. Er wordt gekozen voor een verhoging met 20%, waarmee de contributie voor een alleenstaande uitkomt op 4,0 Euro en voor een meerpersoons-huishouden op 5,5 Euro.

6. Terugblik 25-jarig jubileum

De heer Van Cruijssen stelt het op prijs het bestuur te complimenteren met een bijzonder geslaagde dag. De voorzitter aanvaardt de lof gaarne en wil hierin ook graag de feestcommissie laten delen, waarvan hijzelf weliswaar deel uitmaakte, maar waaraan de andere leden, te weten de heren Breedveld, Van Noort en Wieles een enorme bijdrage hebben geleverd.

Jammer dat naar aanleiding van de 'steenlegging' voor de Pieterskerk in het blaadje "Het op Zondag" een misleidende reportage stond over bewoners die in de Pieterswijk 'nieuwe straatstenen' zouden wensen. Zij willen uiteraard de oude bestrating handhaven, maar dan wel goed gelegd. Enkele aanwezigen vragen zich af waarom er sinds jaren geen enkel onderhoud meer plaatsvindt.

De heer Van Veen legt uit dat de plannen in het kader van 'Binnenste Beter' destijds door de gemeente zijn ingetrokken op grond van het bewonersprotest. Daarna is aan andere projecten voorrang gegeven. Bij motie heeft hij bedongen dat de werkzaamheden nog dit jaar worden hervat. Daarbij wordt het huidige materiaal gebruikt.

7. Leefbaarheid binnenstad

In het algemeen is het prima toeven in de binnenstad van Leiden, maar de straten worden onvolgende schoongehouden. Het gebeurt te weinig, te onregelmatig en op onbekende tijden. Er zou een schoonmaakrooster zijn. Dit zal door het bestuur

worden nagegaan. Verder wordt opgemerkt dat de nieuwe stijl prullenbakken te klein zijn. Bovendien wordt na de woensdagmarkt niet schoongemaakt. Verder gooien veel winkeliers hun vuilniszakken zaterdagavond op straat zodat ze maandag worden meegenomen. De vuilniszakken moeten immers voor 7.00 uur op straat staan.

De papierbakken aan de Doezastraat zijn regelmatig overvol. Dat betekent dat veel mensen het papier naast de bakken zetten met alle gevolgen van dien. Franceline Hendrikse-Pompe merkt op dat het papier ook bij de Lucas van Leijden school kan worden ingeleverd. Dat is een extra zakcentje voor de school. Overigens merkt de heer Thomas van Praag op dat de binnenstad geen museum moet worden. Beetje vuil moet kunnen.

8. Plannen voor 2001

De rondwandeling bij het jubileum is bijzonder gewaardeerd. Ook dit najaar volgt weer een themabijeenkomst.

9. WVTTK

De heer Breedveld merkt op dat hij veel 'oudere' bewoners van onze wijk heeft gesproken die nog veel oude foto's en verhalen hebben. Misschien iets voor de wijkkrant.

Mevrouw Schrama vraagt zich af of het bestuur contact wil opnemen met de NUON over posters en graffiti op de diverse NUON-gebouwen in haar buurt. Zij vindt dat geen gezicht. Hans Slot zegt toe daarover na te denken.

Op de Pieterskerkgracht hebben buurtbewoners de sociale controle verbeterd door telefoonnummers uit te wisselen en zo nodig gemeenschappelijk op te treden tegen asociaal gedrag. Misschien iets voor andere straten. Tip in de volgende krant?

Onder een aantal bruggen zijn-TL balken geplaatst. Een van de leden stoort zich daaraan, maar andere leden vinden deze verlichting juist wel feestelijk.

De voorzitter eindigt met de mededeling dat over 2 jaar een groot deel van het bestuur zal moeten aftreden. Hij vraagt de aanwezigen alvast te willen nadenken over kandidaten.

Arjan Bosman en Carlo van Praag

DRUKKERIJ • ZETTERIJ • REPROSERVICE

van der Linden

OFFSET • LICHTDRUK • FOTOCOPIE • LEIDEN

Vliet 4^a-6 2311 RE Leiden Tel. 071-5120815 Fax 071-5133006

Uit het Leidsch Dagblad van 23 april 2001 (Jos van Duinen) **'Steen des aanstoots' in wild golvend wegdek**

Er moest zaterdag een complete graafmachine aan te pas komen, maar hij ligt er. De Blauwe Steen op de Breestraat voor het stadhuis, die het middelpunt van de stad symboliseert, heeft een klein broertje op het Pieterskerkhof gekregen. Iets minder blauw, wat kleiner, maar net zo zeshoekig. Vijfentwintig jaar P.A.L. 2001, staat erin gegraveerd.

De letters staan voor Vereniging voor Pieters- en Academiewijk en Levendaal-west. De steen is behalve als aandenken aan het jubileum vooral ook bedoeld als protest tegen de erbarmelijke staat van het wegdek in de Pieterswijk.

"Het is een illegale actie van ons", geeft voorzitter Han Slot toe. "Maar we hebben de gemeente wel op de hoogte gesteld".....

Het begon allemaal vijf jaar terug, met het project Binnenste Beter. De gemeente wilde in het kader hiervan een aantal straten in de Pieterswijk van een nieuw wegdek voorzien. Zij had een rood klinkertapijt in gedachten, maar de bewoners bleken sterk aan hun kinderhoofdjes te hechten. Maar omdat straten als de Nieuwsteeg, de Kloksteeg, de Jacobsgracht en het Pieterskerkhof zelf meer weg hebben van een golvende zee dan van een wegdek, vroegen ze de gemeente om de stenen opnieuw te leggen. Hiertoe werd zelfs de werkgroep Straatarm, Steenrijk opgericht. Maar alle inspanningen bleken tot nu toe tevergeefs.

"Het heeft allemaal weinig zin gehad", vertelt voorzitter Slot. "Kijk maar, er zijn nog steeds hoogteverschillen van tientallen centimeters. Daar komt geen kindervan of invalidewagen doorheen." ..... "Wij balanceren elke dag door de steegjes. We wachten niet langer en nemen het heft in eigen hand". Het heft, de graafmachine, doet zijn werk. Een kleine vijftig buurtbewoners volgen de handelingen van het gevaarte. Onder luid applaus verlaat de machine daarna het Pieterskerkhof.

Bewoner Ruud Breedveld bemoeit zich actief met de gang van zaken en inspecteert de steen. "Het is de steen des aanstoots. Symbolisch staat de gemeente hier voor ons terecht. Haar beleid in deze is een aanfluiting". .....

Een rennend kindje valt en zet het op een krijsen. Vaders raapt hem op. "Kijk, dat bedoel ik nou", zegt Breedveld en wijst naar de boosdoener: een schuin omhoogstekend kinderhoofdje. Slot zucht "Het is bekend".

25 jaar P.A.L.

Ook vanuit het oogpunt van publiciteit is er geen reden bescheiden te doen over de viering van 25 jaar wijkvereniging. In de verschillende Leidse kranten is zeven keer aandacht besteed aan het 25-jarig bestaan (enkele koppen; 'Jubileumactiviteiten in zilveren Pieterswijk', 'Stenenprotest in Pieterswijk', 'Steen des aanstoots in wild golvend wegdek' (zie hiernaast)). Daarnaast is er drie keer een artikel verschenen over de kunstroute ('Kunst voor tijdens het shoppen', 'Wij zijn elkaars tegenovergestelden', 'Kunst bij de bakker, de slager en de apotheek in Leidse Pieterswijk) en werd er vier keer geschreven over de tentoonstelling 'Water in de Wijk' ('Water in de Wijk over stromend verleden', 'Geen luchtkastelen, maar waterwegen bouwen'). Als laatste, TV West besteedde op drie verschillende dagen aandacht aan respectievelijk de feestdag, de kunstroute en de tentoonstelling.

Op de foto's in dit nummer van de krant ziet u de hoogtepunten. De steen des aanstoots, het kleine broertje van de blauwe steen in Breestraat. De opening van de tentoonstelling door de Dijkgraaf die uitgebreid ingaat op de voordelen van meer water in de wijk. Het zou zelfs droge kelders opleveren! Vervolgens neemt hij ons mee op een boottocht die eindigt op de Jacobsgracht, compleet met jachthaven, vissende Leidenaren en de eerste beelden van het 50 jarig bestaan van de Wijkvereniging. Dan de burgemeester die als een bedreven kunstenaar met zekere strepen het logo van de kunstroute schildert en hiermee deze route geopend verklaart. Vervolgens Jan Dröge en Fons Verheijen, beiden met een groep van 25 mensen op sleeptouw door de wijk. Details, historische en

FIRMA DE GEUS

Speciëleiteiten: **Boerenkaas - Wijnen - Dieetartikelen**

DOEZASTRAAT 8 - 2311 HB - LEIDEN

match

MORE THAN SPORT

Match Leiden	Match Laren
Breestraat 133	Bosla 11
Telefoon: 074 - 512 39 53	Telefoon: 035 - 531 27 15

www.matchsport.nl

moderne, worden naar voren gehaald waar we dagelijks langs komen zonder er acht op te slaan. Tijdens de receptie op 21 april zijn de leden van het organisatiecomité reeds in het zonnetje gezet. Zij bedachten hoe het lustrum ingevuld zou kunnen worden. Uiteindelijk heeft de uitvoering natuurlijk veel meer tijd en energie gekost dan voorzien werd bij de eerste plannenmakerij. Vooral de voorbereiding van de tentoonstelling was een enorme klus. Ton van Noort, Ruud Breedveld en Jan Wieles, op zoek naar materiaal, vonden steeds meer prachtige foto's en ander materiaal, daarbij geholpen door zowel medewerkers van het gemeentearchief als van Rijnland. Voor de inrichting van de tentoonstelling kon op het laatste moment een beroep gedaan worden op expertise binnen de wijk. Idewiet Lambrechtsen en Hans Wijnen, beiden van de Langbrug, waren beschikbaar. Het Hoogheemraadschap stelde veel (vaak kostbaar) materiaal beschikbaar en het is dan natuurlijk niet meer dan logisch dat toezicht geregeld moest worden tijdens de openingsuren van de tentoonstelling. Naast zij die reeds hierboven worden genoemd ook mijn dank aan Andy Wieles, Wijnand Wieles, Coby Bus en Marjanne Simons voor de tijd die jullie hieraan hebben besteed.

Hans Slot

Jubileum Wijkvereniging

Noodzakelijke zaterdagse beslommingen maakten dat ik op 21 april jl. niet eerder dan tegen 14.00 uur aan het jubileumprogramma van de wijkvereniging kon deelnemen. Maar toen was het ook meteen raak: er stonden goed belegde broodjes klaar in het Gemeentearchief en omdat de feestcommissie koffie/thee te bewerkelijk had gevonden kon er al vroeg aan de wijn genipt worden.

Burgemeester Postma werd in een Rembrandtesk kostuum gehesen en zette in forse streken het beeldmerk van de route *Kunst in de Wijk* op het doek, waarmee hij de kunstroute voor geopend verklaarde. Intussen vernam ik dat de expositie over water in de wijk zeer interessant is, vooral door de levensechte computersimulaties van bootjes en water in reeds lang gedempte grachten. Gelukkig is de expositie met videopresentatie nog een maand te zien.

Hierna deelde het gezelschap zich op in drie groepen voor respectievelijk een tocht met accent op de waterhuishouding (in roeibootjes), één met aandacht voor historische zaken en één met aandacht voor moderne zaken in de wijk (de laatsten

De steen komt er aan (foto Ruud Breedveld)

met de benenwagen). Ik sloot me aan bij architect Fons Verheijen voor de moderne architectuurwandeling. Zonder een blad voor de mond te nemen gaf deze architect (ontwerper van Museum Naturalis en sinds kort hoogleraar in Delft) zijn visie op mooi en lelijk in nieuwbouwontwerpen in de wijk. Hoewel ik het niet altijd met hem eens was (zo vindt hij de balkons aan 'mijn' huizenblok 'te groot' voor een Hollandse binnenstad terwijl ik er net twee stoelen op kwijt kan) heeft zijn beargumenteerd commentaar mij toch beter naar de bebouwde omgeving leren kijken. Sleutelbegrip bij Verheijen is, of iets 'met liefde' is ontworpen. Bij de parkeergarage boven Hoogvliet aan de Garenmarkt bijvoorbeeld is dat niet het geval, bij de woningen boven Gall & Gall/Aldi ertegenover zeker wèl. Ook het vreemde fenomeen dat gebouwen die bij oplevering verguisd werden, nu gekoesterd worden als fraaie stijlvoorbeelden, kwam ter sprake.

Al wandelend, kijkend en pratend in de wijk vloog de zonnige middag om. Op de receptie in Ars, opgeluisterd met levende muziek, was het prettig buurtbewoners te spreken, kunstenaars die aan de Kunstroute medewerken en wie je daar zoal nog

Leids schilder- en tekengenootschap
"ARS AEMULA NATURAE"
 Dag- en avondkursussen

- akwalleren	- tekenen
- modeltekenen	- etsen
- boetseren	- schilderen

Pieterskerkgracht 9, Leiden
 Inlichtingen, tel.: 071-514 07 84

meer tegen het lijf loopt. In het roemruchte speeltuintje aan de Pieterskerkgracht waar het 25 jaar geleden allemaal mee begon amuseerde de jeugd (hoewel... ik ben 44) zich met de straatartiest en zijn grollen.

Was ik na afloop niet geheel vast ter been vanwege de genoten consumpties of vanwege de ongelijke kinderkopjes rond de Pieterskerk? Nauwlettend naar het plaveisel kijkend ontwaarde ik op een plekje tegenover de Nieuwsteeg ineens iets vlaks: *25 jaar P.A.L. 2001* las ik op een natuurstenen plaquette tussen de kinderkopjes. Nu wist ik meteen welk mysterieus programmaonderdeel ik om 12.00 uur had gemist: de onthulling van deze gedenksteen. Mooi! En een vluchtheuvel voor wie met naaldhakken loopt...

José Plevier

25 jaar P.A.L. (foto Marjanne Simons)

Feestwandeling met Fons Verheijen

Met een groepje van ongeveer twintig belangstellenden (onder wie opvallend veel bestuursleden) vertrokken wij vanuit het gemeentearchief. Al meteen in de tuin van het archief wees Verheijen ons op de klassieke straatlantaarns: volgens hem zit er geen logica in het plaatsen van 19^e- eeuwse lantaarns langs een grotendeels 17^e-eeuwse gracht. Bovendien zitten aan de lantaarns steuntjes voor de ladder van de lantaarnopsteker terwijl dit gewoon nieuw geproduceerde elektrische lantaarns zijn. Wel geven ze mooi licht. Liever had Verheijen gehad dat er in de straatverlichting iets 21^e-eeuws was gebleken. Een stad leeft, en zo mag er van iedere periode wel iets te vinden zijn. Natuurlijk ging zijn volgende punt over het gemeentearchief zelf. Hij was erg gecharmeerd van het glazen verbindingstuk aan de Vliet: modern qua materialen, maar wel met verhoudingen (korrel) van de oudere panden ernaast. De rest van het gebouw vond hij niet eigentijds genoeg. Dit in tegenstelling tot het appartementengebouw op de hoek Vliet/Consciëntieplein, dat de goede maatvoering heeft en

een gedurfde kleur baksteen. Verheijen wees ons daar en later ook op het grillige daksilhouet van rijen gevels in de binnenstad. Hij vindt dat dat ook in de moderne architectuur best terug mag komen. Daarna liepen wij naar de Lucas van Leyden-school (architect Wiek Röling), die volgens Verheijen een goede parcellering heeft maar te povere materialen en niet al te best onderhouden is. De woonhuizen in de Molensteeg (passend bij de school) zijn aan de voorkant mooi, het appartement met het trafohuisje heeft een wat minder verzorgd aanzicht. Verder gingen wij, richting Raamsteeg. Verheijen wees ons tussendoor nog even op het theehuisje in het Van der Werfpark: "Prachtig, eigenwijs". In de gevels en daken van het voormalige Natuurhistorische Museum, door de toenmalige rijksbouwmeester gebouwd, zitten allerlei citaten uit Leiden: zo verwijst het linkertorentje naar het zgn. kruithuisje aan de Jan van Houtkade en een ander dak naar het Gerecht. De gele stenen in de blinde gevel zorgen voor een bepaald patroon en doorbreken daarmee de kaalheid. Aan de Jacobsgracht vergeleken we twee dakétages: een gedurfde, asymmetrische maar wel terugliggende opbouw, en een weinig spannende aanpassing. Aan het einde van de Raam-

Rondleiding met in het centrum Fons Verheijen die uitleg geeft (foto Marjanne Simons)

steeg bekeken wij de appartementen boven de supermarkt: eigentijds, goede materialen. Wij liepen naar de Steenschuur.

Onderweg vertelde Verheijen dat vanwege geldgebrek in 1911 het plan voor een tentoonstellingsgebouw van het Natuurhistorisch Museum in het huidige van der Werfpark niet door is gegaan. Aangekomen bij het Kamerlingh-Onnes complex uitte hij zijn verbazing over het feit dat het bestuur van de wijkvereniging bezwaar had gemaakt tegen het bouwplan van architect Ruijssenaars, die hij kent als zeer zorgvuldig en met heel goed oog voor detail en binnenstedelijke verhoudingen. Het gebouw van de Sociale Dienst vindt Verheijen een mislukking: het is te gewild, getuigt niet van vakmanschap en het verouderd niet mooi. Toen iemand opperde om er een parkeergarage van te maken, legde hij uit dat volgens hem de singels die vroeger de Spanjaarden buiten hielden nu de auto's moeten tegenhouden. Verheijen is bezig een dergelijk plan voor Leeuwarden te ontwikkelen. Het volgende gebouw was het voormalige politiebureau, dat haast iedereen nu mooi vindt maar dat qua materiaal, daklijn, rooilijn, en vensterverhouding helemaal uit de band springt. Wel is goed te zien dat het zorgvuldig en met veel oog voor detail is gebouwd. Via de Langebrug en Pieterskerkchoorsteeg liepen wij naar een pand van Jesse in de Maarsmansteeg (naast de juwelier). Op de begane grond verpest, maar boven prachtig: het balkon en de fijne regenwaterpijpjes zijn om van te genieten. Terug op de Langebrug stonden wij uitgebreid stil bij de achtergevel van het ABN-AMRO gebouw. Dit gebouw is een totale ontkenning van de omgeving en bevat een ratjetoe aan materialen. Verderop staat een toonbeeld van het postmoderne bouwen: de nieuwbouw van De Slegte. De witte huizen met leiboompjes geven plotseling een landelijk beeld in

de stad. Daarna bekeken we de twee panden naast het Hoogheemraadschap (Langebrug 8c): het eerste is gedurfd en heeft bijzonder metselwerk, het tweede probeert een compromis tussen oud en nieuw te zijn en is daarom geen van beide. Veel lof had Verheijen voor het woonhuis op Langebrug 6L: eigenzinnig, maar wel respect voor de schaal en met oog voor detail (bijv. de smalle zijramen). Aan het einde van de Langebrug sloegen we rechtsaf en bleven staan bij het oorlogsmonument aan het begin van het Rapenburg: een merkwaardig bouwsel, maar tegenwoordig toch geïntegreerd in de omgeving, zelfs met de rode lampjes 's nachts. Vandaar gingen we naar de voormalige kazerne, waarvan een vleugel het architectenbureau Verkoren/ Verheijen/ Knappers/ de Haan is. Verheijen legde ons uit dat van dat gebouw, dat zo'n authentieke uitstraling heeft, wel 90 % niet oud is, maar in de loop der tijden vervangen (bijv. houtwerk). Vanaf de brug bij Molen de Put bekeken we links Kort Galgewater 12-16: buiten onze wijk, maar wel zeer geslaagde nieuwbouw die alom als voorbeeld wordt geprezen voor bouwen in een historische binnenstad; en rechts (Galgewater/ Weddesteeg): gebouwd in een tijd van de grote bouwopgaven, waardoor eigenlijk een te groot blok in een keer werd neergezet. Daarom gaf Verheijen ook raad die wij voor het Aalmarktgebied kunnen gebruiken: grote bouwterreinen zouden moeten worden opgedeeld, zodat vanzelf niet zulke bouwblokken ontstaan als in de jaren '70. De binnenstad wordt gekenmerkt door een "kleine korrel", en door verkaveling met voor ieder kavel een apart plan wordt nieuwbouw hiertoe als het ware gedwongen.

Wij liepen terug langs de hoek Noordeinde/ Rembrandtstraat (de nieuwbouw op de hoek heeft meer iets van een buitenwijk dan van een binnenstad), en kregen te horen dat Rembrandtstraat 12 een voorbeeld is van "Nieuwe Truttigheid": typisch een bouwstijl voor die tijd, wel doordacht maar niet echt gedurfd. De huizen van het pleintje erachter (Sliksteeg) lijken heel gesloten: er is geweldig veel gevel in verhouding tot de ramen, en het geheel oogt erg plat. Hier werd weer eens duidelijk hoe belangrijk groen is: een geveltuintje of klimplant geeft meteen een aardiger aanzicht. Zo kwamen we bij de appartementen tegenover de universiteit terecht (Cleveringaplaats). Ook hiervoor geldt dat het bouwblok eigenlijk te groot is voor een binnenstad. Van de universiteitsgebouwen was Verheijen vooral te spreken over het Centraal Faciliteitengebouw/ Laktheater. Het gebouw van Geschiedenis en

Kunstgeschiedenis (Doelensteeg) vond hij een karakterloos gebouw, met net geen echt dak en ramen alsof het om appartementen gaat. We liepen door naar het Paterstraatje en bespraken daar de nieuwe wintertuin van de Hortus. De meningen erover zijn verdeeld: volgens sommigen (o.a. Verheijen) een prachtige kas, goede tegenhanger van het 19^e-eeuwse gebouw aan de andere kant van het Academiegebouw, volgens anderen te groot voor zijn omgeving. Via de Doelensteeg kwamen we weer de Pieterswijk in. Een prachtig voorbeeld van kunst in openbare ruimte werd getoond op de hoeken van het Rijksmuseum van Oudheden: de tempels van Frans de Wit. Door de Houtstraat kwamen we bij het Gerecht met het smalste huisje van Leiden (architect: Jesse) en keken links de Schoolsteeg in met de drie fraaie moderne dakpellen. Dan rechts de Muskadelsteeg in naar het pand waar iedereen wel een mening over heeft: Pieterskerkhof 10. Verheijen vond dat een dergelijk fel gekleurde steen wel kan, maar doordat de ramen niet erg diep liggen wordt de gevel plat en bovendien onderbreken het horizontale raam links en het terrashek het aanzicht op een rare manier. Het rijtje huizen op de Pieterskerkhof/hoek Pieterskerkstraat poogt wel variatie te geven, maar de spelonkachtige dakconstructies maken geen prettige indruk. We liepen weer de Pieterswijk uit naar de Kaiserstraat en bekeken daar een vroeg werk van Verheijen: de studentenwoningen met mintkleurige stalen accenten. Hij wees ons op de bijzondere galerij met weglopend perspectief, het dakterras op het zuiden en het gedicht op de blauwe blinde muur, dat aanvankelijk een wit vlak was voor het projecteren van films. Als laatste roemde hij Bakkersteeg 1, dat net zoals Langebrug 6L met oog voor de "korrel" en tegelijk duidelijk in onze tijd is gebouwd.

Natuurlijk kwam in deze twee uur durende wandeling niet alle moderne architectuur in onze wijken aan bod. Fons Verheijen gaf zelf al aan dat, behalve het Jesse-pand in de Maarsmansteeg, het Aalmarktgebied buiten beschouwing is gelaten. Wel hebben wij weer eens goed leren kijken naar gebouwen en details waar we dagelijks langs komen. Zorgvuldig ontwerpen en bouwen is van belang, maar ook zorgvuldig kijken loont de moeite.

Franceline Hendrikse-Pompe

Vinger aan de pols

Er is, nu het eindelijk zomer is geworden, van de kant van de gemeente een radicale aanpak van het *groen in de wijk* op gang gekomen. Op 18 april is de vlier op de hoek van de Jan van Houtbrug en Jan van Houtkade zonder pardon gekapt en een brug verder bij de Doezastraat is de weelderige bruidssluier weggehaald. Merkwaardig genoeg bleef het lage onkruid wel staan. Ook op terreinen die niet van de gemeente zijn, verdwijnt het groen: op het universiteitsterrein aan het einde van de Kaiserstraat is ten koste van groen een fietsenstalling gebouwd, bij de sterrenwacht zijn aan de waterkant minstens twee bomen geroid, en op het voorterrein van het Kamerlingh-Onnes laboratorium zullen alle bomen en struiken verdwijnen. Wij maken ons enorme zorgen om al dit verloren groen in onze binnenstad en hebben B & W brieven hierover geschreven: over de vlier, die geplant was en gekoesterd werd door ijsman Belfi, en over de teloorgang van groen in het algemeen. Eerder hadden wij al onze grote teleurstelling uitgesproken over het verdwijnen van groen voor het laboratorium. Wij dringen aan op zoveel mogelijk behouden en anders herplanten in de wijk. De Commissie Monumentale en Bijzondere Bomen heeft een voorlopige lijst met beschermenswaardige bomen opgesteld, die echter nog niet door de gemeenteraad is goedgekeurd. Intussen viert de Hortus Botanicus het bomenjaar: de gouden regen op het voorterrein is dit jaar 400 jaar oud!

Voor het *Aalmarktproject* verwijs ik naar het artikel hierna. De ondernemersvereniging SOL heeft al eerder laten weten hoe zij de zaken zien: geen parkeergarage, geen Waagpleintje, vooral opknappen en in de Aalmarktschool een foyer voor de Stadsgehoorzaal en winkels. Al twee jaar geleden opperde Fred Kaaij op een avond door ons en onze zustervereniging Maredorp-De Camp georganiseerd iets dergelijks: maak op de begane grond van de Aalmarktschool winkels, op de eerste verdieping een Grand Café dat 's avonds foyer kan zijn, en op de te bouwen tweede verdieping appartementen.

DE KLER
...uw complete boekhandel

Boeken - kranten - tijdschriften
Kantoorartikelen - wenskaarten
Ramsj-artikelen - CD-roms

Breestraat 161, 2311 CN Leiden, 071-5120885/5141063
info@dekler.nl

Waarschijnlijk hebt u een tijdje geleden een folder gekregen over de nieuwe *GFT-bakken in de wijk*. Het zijn bakken die deels onder de grond zitten en waarvoor een sleutel nodig is (dit om te voorkomen dat er ander vuilnis dan composteerbaar vuil in komt). De sleutel en een klein GFT-bakje kunnen worden opgehaald bij de sector wijkbeheer aan de Oude Herengracht 2 (werkdagen 8-16 uur). De nieuwe GFT-bakken zijn binnen onze wijken te vinden op de Papengracht, de Zonneveldstraat, de Sebastiaansdoelen, de Kaiserstraat, de Doezastraat en de Garenmarkt.

Oud papier kunt u, behalve op vrijdag op straat (waar het helaas niet altijd wordt opgehaald door de gemeente) ook kwijt bij bijv. de Lucas van Leijden-school (ingang Molensteeg). Ook komt de heer Van Leeuwen van de Pieterswijk oud papier ophalen.

De verbouwing van het Rijksmuseum voor Oudheden is afgerond en het museum is kort geleden heropend. Er zijn weer plannen op het gebied van het Rembrandtproject: wellicht zal over een tijdje de Latijnse School uitgangspunt worden voor een virtuele tentoonstelling over Rembrandt in Leiden. Bij het ter perse gaan van deze krant was er nog niet meer bekend, maar het lijkt een nieuwe toeristische attractie te worden.

Franceline Hendrikse-Pompe

Verslag van de vergadering van de commissie voor ruimtelijke ordening van 23 mei 2001 in het Stadhuis

(Peter Cambier van de Stichting Aalmarkt e.o., ingekort door redactie)

Algemeen

De raadsleden Geertsema (VVD) en Van der Veen (PvdA) zijn van mening dat zij de afgelopen maanden onvoldoende zijn geïnformeerd over het Aalmarktproject. De uitspraken van Hillebrand in het interview met het Leidsch Dagblad naar aanleiding van de nieuwsbrief van de Stichting Aalmarktgebied waren nieuw voor hen. Zij willen voortaan vooraf worden geïnformeerd. Volgens Hillebrand is dit niet altijd mogelijk. Dat de raad soms later wordt geïnformeerd is de consequentie van het open overleg dat de gemeente voert met de bewoners- en belangenorganisaties. Zij zijn vrij hun conclusies in de openbaarheid te brengen. Regelmatig gebeurt dit voordat raadsleden op de hoogte zijn gesteld van de opvattingen van het college.

Tijdschema

De gemeente streeft ernaar het Planconcept voor het zomerreces te presenteren. De inspraak vindt na de zomervakantie plaats. De raadsleden ontvangen een nieuw tijdschema.

Straattheater op het speelplaatsje (foto Carlo van Praag)

Blok V&D

Zoals bekend blijft Vroom & Dreesmann gevestigd op de huidige lokatie. V & D beschikt nu over 14.000 vierkante meter winkelopervlak, maar wil dit beperken tot 10.000 vierkante meter. Aan de Breestraat zijde kunnen daardoor nieuwe winkel-functies komen. De hoofdingang van het warenhuis blijft gevestigd aan de Aalmarkt. Daarnaast is het de bedoeling dat de ingang van V & D aan de Breestraat wordt verplaatst naar de ruimte die vrijkomt door de sloop van panden ten behoeve van het Waagplein. In den Vergulden Turk - waar de ingang van V & D nu is gesitueerd - kan in deze opzet een nieuwe functie krijgen (een grand-café?).

De plannen voor de aanleg van het Waagplein blijven dus gehandhaafd. De gemeente heeft gesproken met de Rijksdienst voor de Monumentenzorg. Aan de hand van een gemeentelijke analyse heeft de gemeente besloten 'vanuit de dialoog met de Rijksdienst' aldus Hillebrand, het Waagplein in het Planconcept op te nemen. Tijdens de vergadering werd niet duidelijk wat de Rijksdienst de gemeente heeft geadviseerd. Het is dus niet helder hoe de Rijksdienst staat tegenover het slopen van panden voor het Waagplein.

Met betrekking tot de lichtinval en de windomstandigheden (de angst dat het Waagplein een tochtgat wordt) deelde Hillebrand mee dat de gemeente zelf een zonne-analyse heeft uitgevoerd. Dit rapport is bij de gemeente opvraagbaar. Er is geen onafhankelijk onderzoek uitgevoerd naar de lichtinval op het Waagplein. Ten aanzien van de windomstandigheden is geen onderzoek gepland.

BURGERSDIJK & NIERMANS
» TEMPLUM SALOMONIS «

◆

BOEKHANDEL • ANTIQUARIAAT
VEILINGHUIS
SINDS 1894

◆

NIEUWSTEEG 1, 2311 RW LEIDEN 071 • 512 10 67
WEB-SITE: WWW.B-N.NL

Blok Stadsgehoorzaal

De Aalmarktschool wordt gesloopt. Hier moet de 'trekker' komen. Hillebrand wil geen naar binnen gekeerd winkelcentrum realiseren, met passages en winkelpromenades. In het uiterste geval zou na sloop van de school de gevel opnieuw kunnen worden opgebouwd, maar dit lijkt geen optie. De rode beuk achter de Aalmarktschool kan behouden blijven. De gemeente wil 'waar mogelijk' panden met een monumentale waarde in het gebied behouden. Hillebrand denkt dat er geen panden worden gesloopt die een hoge bouwhistorische waarde hebben volgens het rapport Dröge

Een van de redenen dat de presentatie van het Planconcept is vertraagd vormt het rondkrijgen van de financiering van de kleine zaal van de Stadsgehoorzaal. Tijdens de renovatie van de Stadsgehoorzaal is afgesproken dat er een kleine zaal zou worden gebouwd, tegen lage investeringskosten. Ook in het collegeprogramma is opgenomen dat uitbreiding van de Stadsgehoorzaal met een kleine zaal tegen lage kosten mag geschieden. De voorliggende plannen komen echter duurder uit. Hoe duur vermeldde Hillebrand niet. Een wijziging van de plannen rond de kleine zaal heeft (nog onbekende) consequenties voor het voormalige Sint Catharinagasthuis.

Momenteel berekent de gemeente de kosten van de aanleg van de kleine zaal. De bouw pakt waarschijnlijk duurder uit dan in het collegeprogramma is afgesproken. Hillebrand acht de kans dan ook aanwezig dat de bouw vervalft indien de kosten hoger uitkomen dan geraamd. Wethouder Pechtold is bezig met een nader onderzoek.

Hoogheemraadschap van Rijnland

De megabioscoop wordt niet gebouwd omdat deze te veel negatieve gevolgen zou hebben voor de omgeving. Op de plek van Hoogheemraadschap zullen woningen worden gebouwd.

The Painting Lady
Lijstenmakerij

Korevaarstraat 51
2311 JT Leiden

Tel. 071 5121613
Fax 071 5134540